СОВЕТ АРМИЯСИ — ТИНЧЛИК ПОСБОНИ

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 38 (4029). | Шанба, 22 февраль 1969 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Эртага — Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти куни.

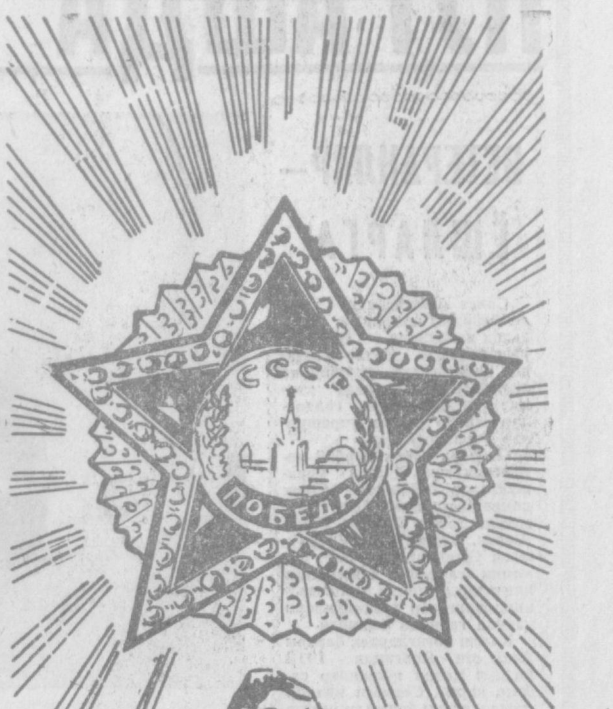

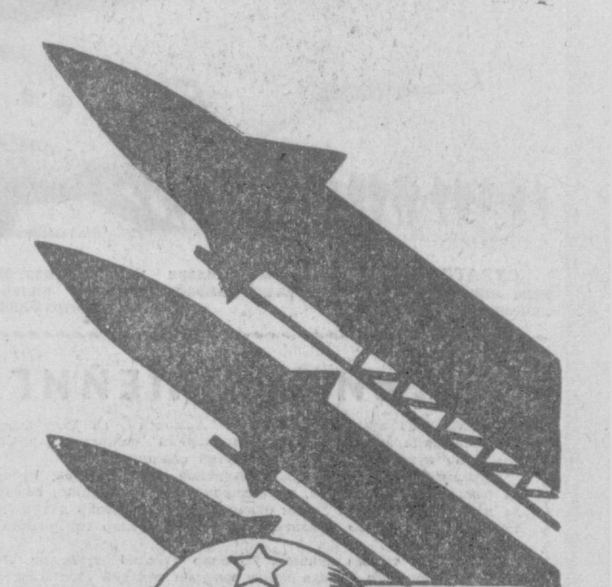

ЕНГИЛМАС ВА ҚУДРАТЛИ

Н. ҚРИЛОВ,
Совет Иттифоқи Маршали

Совет халқи ва унинг шавкатли жангчилари 23 февралда Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотининг 51 йиллигини умумхалқ байрами сифатида тантана билан нишонлайдилар. Совет Қуролли Кучларининг традицион байрами бу йил В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун, беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун мусобақа қизиб кетган бир шароитда нишонланади.

Улуғ октябрь ғалабаларини ҳимоя қилмоқ учун Коммунистик партия, В. И. Ленин вужудга келтирган ва чиниқтирган қуролли кучларимиз ўзларининг жанговар байроқларини социалистик давлатнинг бутун тарихи давомида муносиб суратда ва шараф билан кўтариб бордилар ҳамда Ватанга фидокорона садоқатлари билан халқимизнинг самимий муҳаббати ва ҳурматига сазовор бўлдилар.

Улуғ Октябрь Социалистик революцияси ғалаба қилганидан кейин ёш советлар республикасини ҳимоя қилмоқ учун янги армияни вужудга келтириш — партиямиз олдида энг муҳим вазифаларнинг бири бўлиб қолган эди. Эски дунё кучлари ёш Советлар республикасига қуролли ҳужум бошлаган эдилар.

Партия, В. И. Ленин бу вазифани ҳал этмоқ учун ғоят зўр ғайрат билан ишга киришди. Менинг авлодимга мансуб кишилар Коммунистик партияга, улуғ Ленинга жаҳонда биринчи пролетар давлатининг Қизил Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотини тузиш учун синаб кўрилмаган оғир йўллардан ўтишга тўғри келганлигини биладилар.

Советлар мамлакати душман ҳалқаси ичида қолган эди. Қуролли Кучлари гражданлар ўти ичида, иқтисодий жиҳатдан қолоқ мамлакатнинг хўжалиги вайрон бўлган бир шароитда, мамлакат ичкарисида синфий кураш ва империалистлар интервенцияси кескин тус олган бир вазиятда вужудга келтиришга тўғри келди.

Қўлига қурол олган революция солдати ва матроси меҳнаткаш халқнинг муносиб фарзанди бўлди. Совет халқи ва унинг ёш армияси улуғ Ленин раҳбарлигида оғир машаққатлар, очлик, вайронгарчиликни бартараф қилиб, гражданлар урушида ўзини қаттиқ туриб ҳимоя қила олди ва ғалаба қозонди. Халқаро империализм ва ички контрреволюциянинг бирлашган кучларига қарши курашда Қизил Армиянинг эришган ғалабаси Ватанимизнинг тақдири учун, бошқа мамлакатлардаги меҳнаткашларнинг озодлик йўлидаги кураши учун жуда катта аҳамиятга эга эди. Социализм империализм кучларига қарши биринчи ҳал қилувчи жангда ғалаба қилди.

Коммунистик партия тинч қурилиш йилларида қуролли кучларни мустаҳкамлаш тўғрисида доим ғамхўрлик қилди. Мамлакатимизда социализм қурилиши, уни техника билан таъминлаш ва империалистик агрессорларга зарба беришга шай бўлиб туриши учун мустаҳкам негиз вужудга келтирди.

Совет Иттифоқининг фашистлар Германиясига қарши олиб борган Улуғ Ватан уруши социализмнинг халқаро империализм зарбдор кучлари билан жанг майдонидаги иккинчи ва энг йирик тўқнашуви бўлди. Бу уруш илгари мамлакатимиз дуч келган барча урушлар орасида энг оғир ва энг даҳшатли уруш эди.

Фашист босқинчилар Совет Иттифоқини йўқ қилишга, халқимизни асоратта солишга интилдилар. Барча совет кишилари ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашга отландилар. Бутун мамлакат Коммунистик партия раҳбарлигида қисқа вақт ичида ягона жанговар лагерга айлантирилди. Армия ва флот жангчилари босқинчиларнинг сараланган дивизияларини янчиб ташлаб, жонажон еримизнинг ҳар бир қаричини фидокорона ҳимоя қилдилар. Брест қалъаси, қаҳрамон шаҳарлар — Москва, Ленинград, Сталинград, Одесса, Севастополь, Киев ҳимоячилари мисли йўқ даражада мардлик ва сабот-матонат кўрсатдилар.

Мамлакатимизнинг меҳнаткашлари бениҳоя зўр фидокорлик билан меҳнат қилдилар. Улар уруш вақтининг машаққатларини писанд қилмай, фронтни зарур нарсаларнинг ҳаммаси билан таъминлаб турдилар. Совет саноати уруш йилларида гитлерчилар Германиясидагига нисбатан қарийб икки баравар кўп қурол-яроғ ишлаб чиқарди.

Душман вақтинча босиб олган территорияда партизанлар ҳаракати кучайиб кетди. Бизнинг ленинчи партиямиз умумхалқ курашининг чинакам жанговар штаби бўлиб қолди.

Совет Қуролли Кучлари 1944 йилда Ленинград ва Новгород остоналарида, Белоруссия ва Украинада, Балтика бўйи ва Молдавияда, Қора денгиз соҳилларида ва Заполярьеда ўтказилган жуда катта ҳужум операциялари натижасида Ватанимизнинг территорияси душмандан тамомила тозаланди. Фашист қўшинларига берилган сўнгги қудратли зарбалар герман фашизмини узил-кесил мағлубиятга олиб келди ва совет жангчилари гитлерчилар рейхи пойтахти устига зафар байроғини тикдилар.

Фашистлар Германияси ва унинг иттифоқчиларининг тор-мор қилиниши жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга эгадир. Бу ғалаба кўп халқларга озодлик, мустақиллик ва социал тараққиёт йўлини очиб берди. Европа ва Осиёдаги бир қанча мамлакатларда социалистик революцияларининг ғалабаси учун, бутун дунёда миллий озодлик ҳаракатини ғоят юксалтириш учун қулай шарт-шароит вужудга келтирилди. Воқеаларнинг шундан кейинги ривожи жаҳон социализм системасининг қарор топишига ва шармандали мустамлакачилик системасининг емирилишига олиб келди. Эндиликда тарихий тараққиётнинг асосий мазмунини ва асосий йўналишини империализм эмас, балки социализм, антиимпериалистик кучлар белгилаб бермоқда.

Совет халқи Улуғ Ватан урушини ғолибона тугаллаб, тинч қурилиш ишларига киришди. Совет халқи урушдан кейинги йилларда экономика, маданият, фан ва техникани ривожлантиришда жуда катта муваффақиятларга эришди ва эндиликда коммунизм қурилиши вазифаларини муваффақиятли суратда ҳал этмоқда.

СССР мудофаасининг ҳозирги ҳолати халқимизнинг хавфсизлигини тўла равишда таъминлайди ва империализмнинг агрессив кучларига реал қарама-қарши турибди. Қуролли кучларни техника билан таъминлаш, уларнинг ташкилий тузилишини такомиллаштириш ва ҳарбий фаннинг принципиал масалаларини ишлаб чиқишга катта эътибор берилмоқда.

Ҳарбий қурилиш соҳасида жуда муҳим тадбирлар амалга оширилди. Бунинг натижасида мамлакат мудофаасининг бутун системаси сифат жиҳатидан анча ўзгарди. Стратегик аҳамиятга эга бўлган ракета қўшинларининг вужудга келтирилиши қуролли кучларни қайта қуриш соҳасидаги ишларнинг энг муҳим ифодаси бўлди.

Совет стратегик ракеталари амалий жиҳатдан чекланмаган масофаларга уча олади. Улар жуда кучли ядро зарядларини олтиш ва мўлжалга жуда аниқ тушиш қобилиятига эгадир. Ракета қисмларимизнинг жанговар тайёргарлиги юксак даражада бўлиб, доим шай бўлиб турибдилар. Улар агрессорга ҳар қачон жуда қаттиқ зарба бера оладилар.

Совет Қуролли Кучларининг бошқа турлари — Ҳарбий-Денгиз Флотида, мамлакатнинг ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинларида, ҳарбий ҳаво кучларида, қуруқликдаги қўшинларда сифат жиҳатидан жуда катта ўзгаришлар рўй берди. Булар биринчи даражали ҳарбий техника ва ракета-ядро қуроли билан таъминланган.

Ҳозирги вақтда бизнинг Армиямиз ва Ҳарбий Денгиз Флотимиз қудратли, даҳшатли ва енгилмас кучга айланди, улар жаҳонда энг яхши қурол-яроғлар билан таъминланган. Совет Қуролли Кучларининг жанговар қудрати даҳшатли техника билангина белгиланиб қолмайди. Техникани эгаллаган ва Ленин партияси тарбиялаб ўстирган кишилар бу қуролли кучларнинг асосий бойлигидир. Янги авлод совет кишисига хос бўлган қаҳрамонлик руҳи, мардлик ва сабот-матонатни ўзида гавдалантириб турибди.

Юксак коммунистик ғоявийлик, ўз Ватанига чексиз садоқат шундай маънавий ва аҳлоқий кучдирки, бу куч совет жангчиларининг коммунизм бинокорлари умумий сафида ўз ўрнини олишларига имконият яратиб беради. Ватанимизнинг экономика, фан ва маданиятни ривожлантириш соҳасида эришган муваффақиятлари совет жангчиларида қонуний ифтихор туйғуларини оширади. Улар ўзларининг ҳарбий маҳоратларини тинмай такомиллаштирмоқдалар, интизом ва уюшқоқликни мустаҳкамламоқдалар. Совет жангчилари Ленин юбилейи вахтасида туриб, жанговар ва сиёсий тайёргарлик соҳасида янги муваффақиятлар билан ўз халқини хурсанд қилишга интилмоқдалар.

Жасур ўқчилар ва артиллериячилар, ракетачилар ва матрослар, танкчилар ва учувчилар, сапёрлар ва алоқачилар, барча қўшин турларининг жангчилари жанговар таълим вазифаларини намунали ҳал этишга, аълочилар, малакали мутахассислар, илғор бўлинмалар, илғор ҳарбий кемалар ва қисмлар сонини кўпайтиришга қаратилган юксак мажбуриятларни олдилар.

Совет Қуролли Кучлари Ватанимизнинг муқаддас чегараларини, коммунизм қурувчиларининг бунёдкорлик меҳнатини сергаклик билан қўриқлаб турибдилар.

Совет жангчилари халқларимизнинг озодлиги ва мустақиллигига ҳамла қилишга журъат этадиган ҳар қандай агрессорни социалистик мамлакатлар қардош армияларининг жангчилари билан биргаликда тор-мор келтиришга доим шай бўлиб турибдилар.

ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

КВАРТАЛ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Ўзбекистон чорвадорлари давлатга гўшт сотиш биринчи квартал планини муддатидан илгари бажардилар. Йил бошидан буён 30,5 минг тоннага яқин мол ва парранда гўшти (тирик вазнда) тайёрланди. Қашқадарё областининг колхоз ва совхозлари беш йиллик тўртинчи йилининг дастлабки уч ойи топшириғини анча ошириб бажардилар ва қабул пунктларига 3,5 минг тоннадан ортиқ маҳсулот етказиб бердилар. Фарғона, Наманган, Самарқанд, Сирдарё, Бухоро ва Андижон областларининг чорвачилик хўжаликлари квартал маррасидан ўзиб кетдилар.

(УзТАГ).

ИЛҒОР ЧОРВАДОРЛАР

БУКА. Ўртоқ А. Раимқулов раҳбарлик қилаётган ферма чорвадорлари мураккаб қишлов шароитларини мардонаворлик билан енгмоқдалар. Улар чорва моллари маҳсулдорлигини худди ёздагидек тўла сақлаб қолишга эришишяпти. Механизаторлардан Б. Чимиров, Р. Ражабов ўртоқлар ўзларига топширилган техникани бетўхтов ишлатиб, чорвадорларнинг оғирини енгил қилишмоқда.

Чорва молларини намунали парвариш қилишда Д. Йўлдошев, Р. Собиров, М. Муҳамедов, Х. Жумабоев каби ўртоқларнинг хизмати катта бўляпти. «Коммунизм» колхозининг бу чорвадорларидан ўрнак олса арзийди.

Н. ҲАСАНОВ.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ДЕПУТАТЛИГИГА НОМЗОДЛАР РЎЙХАТИ

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссиининг ахборотига кўра, сайлов ҳақидаги Низомга мувофиқ қуйидагилар меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Совети депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олиндилар.

ОЛМАЛИҚ ШАҲРИ

1-Школьний сайлов округи — **Липова** Тамара Александровна, 1928 йилда туғилган, КПСС аъзоси; Гагарин номли 12-мактаб директори, Гагарин номли 12-мактаб ходимларидан.

2-Фестиваль сайлов округи — **Башкиров** Николай Кириллович, 1930 йилда туғилган, КПСС аъзоси, «Строймеханизация» трести 1-ихтисослаштирилган механизация бошқармасининг экскаватор машинисти, «Строймеханизация» 1-ихтисослаштирилган механизация бошқармаси ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

3-Совет сайлов округи — **Турдиқулова** Салима Байзановна, 1941 йилда туғилган, КПСС аъзоси, мебель фабрикаси ишчиси, мебель фабрикаси ишчи ва хизматчиларидан.

4-Гастелло сайлов округи — **Токарев** Дмитрий Ильич, 1930 йилда туғилган, КПСС аъзоси, В. И. Ленин номидаги тоғ-металлургия комбинати партия комитетининг секретари, В. И. Ленин номли тоғ металлургия комбинати рух заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

5-Коммунист сайлов округи — **Муҳамедов** Вали Муҳамедович, 1923 йилда туғилган, КПСС аъзоси, Ўзбекистон КП шаҳар комитетининг биринчи секретари, В. И. Ленин номли тоғ-металлургия комбинати қўрғошинкон кони ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

6-Олмалиқ сайлов округи — **Тўхтаева** Иқбол Шамсуддиновна, 1930 йилда туғилган, КПСС аъзоси юқумли касалликлар шифохонаси бош врачи, В. И. Ленин номидаги тоғ-металлургия комбинати юқумли касалликлар шифохонаси ва медицина санитария қисми ходимларидан.

7-Навоий сайлов округи — **Хўжаева** Флора Табаровна, 1934 йилда туғилган, КПСС аъзоси, Қалмоққир кони ишлаб чиқариш техника бўлимининг катта инженери, В. И. Ленин номли тоғ-металлургия комбинати, Қалмоққир кони ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

8-Ленин сайлов округи — **Бекаев** Камол Нуриевич, 1915 йилда туғилган, КПСС аъзоси, Ўзбекистон КП область комитетининг секретари, В. И. Ленин номли тоғ-металлургия комбинати электр-ремонт цехи, ишчи ва хизматчиларидан.

9-Ўзбекистон сайлов округи — **Пехтерев** Михаил Андреевич 1915 йилда туғилган, КПСС аъзоси, ҳарбий хизматчи, шаҳар ҳарбий комиссариати ходимларидан.

10-Чехов сайлов округи — **Каипов** Боқи Аҳмаджонович 1919 йилда туғилган, КПСС аъзоси, область кинофикация бошқармасининг бошлиғи. Шаҳар кино дирекцияси ходимларидан.

11-Фрунзе сайлов округи — **Каримов** Олим, 1926 йилда туғилган, партиясиз, «Алмаликсвинецстрой» трести 3-қурилиш бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиғи, «Алмаликсвинецстрой» тресτи 3-қурилиш бошқармаси ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан.

(Давоми бор.)

САЙЛОВГА СОВҒА

Халқимизда «Бирлашган ўзар» деган қадимий нақл бор. Маҳалламизнинг иноқ, аҳил коллективи ана шу нақлга амал қилиб, сайлов олдидан аҳолига кичкина бўлса ҳам ҳашар йўли билан совға тайёрлашга аҳд қилди.

Мақсадимиз маҳалла ёшлари ва қарияларга кичкина бўлса ҳам клуб қуриб бериш эди. Сўзи билан аҳди бир маҳалла активлари бир ёқадан бош чиқаришди. Ҳавонинг совуқ бўлишига қарамай, катта-кичик енг шимариб ишга тушиб кетди. 159-қурилиш трестининг Қаҳҳор Муродов, Эркин Содиқов каби эпчил бинокорлари яқиндан ёрдам беришди.

Мана, бино ҳам битди. Янги бинода сайловолди ташкилий ишлари ҳам олиб борилмоқда. Клубда ёшлар шахмат-шашка ўйнаб, кексалар эса ўз тенгқурлари билан суҳбат қуриб, дам олишлари учун ҳамма шароит мавжуд. Агитаторлар кечқурунлари қариялар ҳузурида совет сайлов системаси билан боғлиқ темаларда суҳбат ўтказиб туришибди. 193-мактаб ўқитувчиларидан Асомов, Алиева, Султонов ва Иброгимов ўртоқлар ширин ва мазмунли суҳбатлари билан кўпчилик ҳурматини қозонишмоқда.

Қ. ҚОСИМОВ,
Октябрь районидаги Журжоний маҳалласи.

КУРАШДА ЧИНИҚҚАН, ҒОЛИБ, ҚАҲРАМОН

ВЕТЕРАНЛАР — ЁШЛАРГА

Совет Армиясининг шонли байрами арафасида кекса авлод вакиллари — Октябрь революцияси иштирокчилари, граждаилар урушининг жанговар отрядларида хизмат қилган ветеран солдатлар ёшлар билан учрашувлар ўтказмоқдалар.

Октябрь район ҳарбий комиссариятида бўлган учрашувларда биринчи ўзбек комсомолларидан Асом Иноғомов, Данил Кордюк, Ориф Аюпов, Умархўжа Усмонхўжаев ўртоқлар ҳарбий билимни эгаллашга чақирилган йигитларга шонли армиямизнинг жанговар традициялари ҳақида гапириб беришди.

Ҳамон йигитлардек бардам Асом ота Иноғомов 1918 йилдан Қизил қўшинлар сафига кириб, бўронли йиллар машаққатини бошидан кечирган, аксилинқилобчиларга қарши жанг қилган, Туркфронт штабида ишлаб 1920-23 йиллар Қизил аскарлар ўртасида тарғибот ишларн олиб борган.

У туркистончи қўшинларнинг дастлабки дадил қадамлари ҳақида, Осипов қўзғолонининг қандай бостирилганлиги ҳақида ҳаяжонланиб сўзлайди:

— Чет эл разведкасига сотилган хоин Осипов ва унинг одамгарчилик қиёфасини йўқотган бандаси 1919 йилнинг 18 январидан 19 январга ўтар кечаси революциянинг садоқатли кишилари — 14 комиссарни маккорлик билан 2-казармага чақириб, уларни ваҳшиёна ўлдирдилар. Улар шу билан Туркистонда Совет ҳокимияти емирилди, деб ўйладилар. Бу хоинликдан қаттиқ ғазабланган халқ ва Туркистонни, унинг инқилоб бешиги бўлган Тошкентни ҳимоя қилиб турган отрядлар тез кунда Осипов бандасини ер билан яксон қилди.

Совет тузумини ағдариб ташлаш йўлидаги бундай хуружлар жуда кўп бўлган. Лекин, қудратли армиямиз мардонавор туриб, ҳамиша қалқон бўлиб келди. Оталар, акалар жасорат кўрсатиб, совет халқининг шон-шуҳратини оширдилар.

Комсомол ветерани Асом Иноғомов ана шу шарафли йўл ҳақида сўзларкан, ёшларни бу йўлнинг давомчилари бўлишга ундамоқда.

М. СОАТОВ.

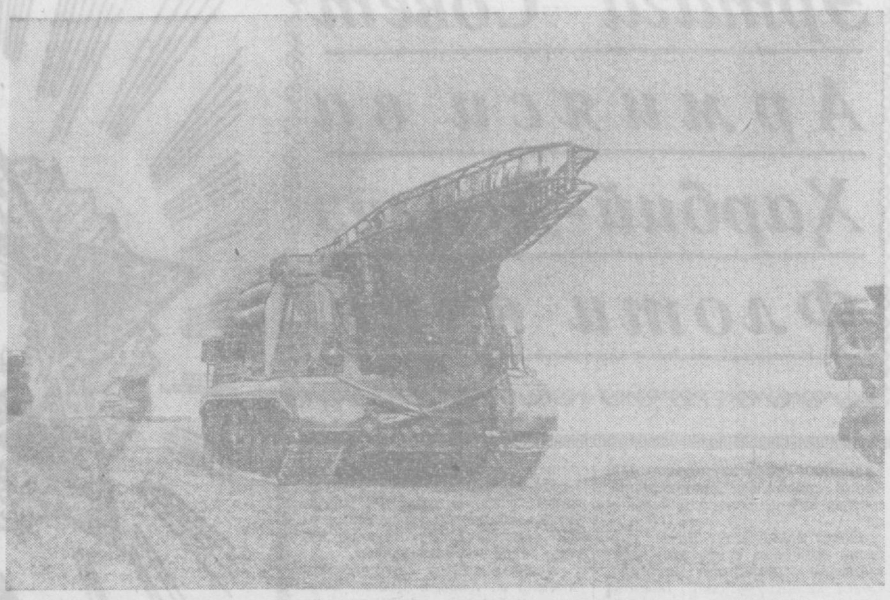

РАКЕТАларимиз қудратини таърифлаб ўтирмаса ҳам бўлади. Бу қурол билан ҳар қандай масофадан туриб душманга аниқ зарба бериш мумкин. Суратда: ракета билан қуролланган танкчилар экипажи жанговар машқда.
(ТАСС фотохроникаси).

ТОҒ ЙИГИТИ

Кончи Шораҳим Шоазизов бўлинмага келганда уни эски қадрдонлардек кутиб олишди.

— Тинчликми, ўзи! Нечук келдингиз, — қизиқсиниб сўради сиёсий бўлим бошлиғи Александр Дюгаев.

— Ҳа, уйда ҳаммаси жойида, — жавоб берди солдатнинг отаси.— Рисқиали билан маслаҳатлашгани келувдим. Ахир у тўққиз фарзандимнинг энг каттаси-да.

Катта ўғил, демак, отанинг яқин ёрдамчиси, ғурури ва таянчи. Ўз вақтида Шораҳим уни овга бирга олиб борар, ўғлининг мардлиги, уддабурролигидан хурсанд бўларди. Рисқиали ҳамма вақт уйга яхши ов билан —бир талай каккликлар ва тоғ эчкиси билан қайтарди.

Йигит армияда ҳам ўзини кўрсатмоқда. Хизматга чақирилгунча Чотқол геология-разведка партиясида слесарь бўлиб ишлаган. Автомашиналарни ремонт қилиб, уларнинг тузилишини пухта ўрганиб олган. Шунинг учун армияга келибоқ машина ҳайдаш истагини билдирган эди. Солдатнинг бу истаги қондирилиб, у курсант бўлди. Курсни «аъло» баҳолар билан тугатди.

Бўлинмада унга юк автомобилини бириктириб қўйишди. Рисқиали машинани моҳирона бошқаради. У ҳозирги қийин шароитда ҳам қор босган, яхмалак йўллардан машинасини усталик билан ҳайдамоқда. Йўлда бирон-бир сабаб билан машина тўхтаб қолгудек бўлса, устахонага бориб ўтирмай ўзи машинасини юргиза олади. Чунки Рисқиали слесарлик ишларини ҳам яхши билади-да.

Оддий солдат Шоазизов ёнилғини тежашга алоҳида эътибор беради. Ишда ва ўқишдаги муваффақиятлари учун солдат офицер томонидан бир неча бор рағбатлантирилган. Ленинча вахтада хизмат қилаётган Шоазизов яқин кунлар ичида иккинчи класс шофери бўлиш учун имтиҳонларга тайёрланмоқда.

Ҳақиқий хизматни тамомлагач, нима иш қилажагини солдатдан сўраганимизда у шундай жавоб берди:

— Қадрдон қишлоғимга бориб ишлайман. У ерда менга ўхшаганларнинг хизмати жуда зарур. Менинг эса энди икки касбим бор.

Подполковник Ф. ЛОБЗИН,
С. МУСАЕВ,
Н-қисм.

ЖАНГОВАР ЙИЛЛАРНИ ЭСЛАБ...

1943 йил февралида қаҳрамон Сталинград шаҳри бўсағасида фельдмаршал Паулюснинг 330 минг кишилик армияси қуршаб олиниб, тор-мор этилди ва асир олинди.

Бунда ўзбек халқи ватанпарварларининг ҳам улкан ҳиссаси бўлган. Ўша вақтларда 90 ва 94-алоҳида ўқчи бригадаларининг жангчилари кўрсатган баҳодирликлар тиллардан тилларга ўтиб юради.

Мен 94-алоҳида ўқчи бригаданинг аввал алоҳида автоматчилар ротасининг командири, ундан кейин бригада штабининг оператив штабида ёрдамчи офицер бўлиб хизмат қилдим.

Тарихий ғалабани эслаганда қанчалик фахрланмайлик, барибир беихтиёр кўзга ёш келади. Ахир аёвсиз жангда озмунча дўстларни йўқотмадикми?

Биз — бригада ветеранлари, шаҳар, қишлоқларда учрашувлар ўтказиб турамиз, газета саҳифаларида эсдаликларимиз билан қатнашамиз. Айрим қаҳрамонларимиз Тошкент «зангори экрани» орқали суҳбатлар ўтказадилар.

Ўтган йили Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллиги тантаналари вақтида жангчи-ветеран Ҳабибулла Сурматовдан хат ва табрикнома келди... «Мен сизнинг раҳбарлигингизда Сталинград жангларида автоматчи эдим. Берлингача бордим. Бошимдан ярадор бўлдим, узоқ муддат госпиталларда ётдим, она юртим бўлмиш Фарғона районининг Миндон қишлоғига қайтиб келдим. Ҳозир 8 фарзанднинг отасиман. Сизнинг газетадаги мақолангизни ўқиб, биргалашиб жанг қилган онларимизни эсладим. Ўтмиш кунлар ҳақида болаларимга ҳикоя қилиб бердим. Тез кунда дийдор кўришишни истардим...».

Автоматчилар ротасида мен билан тўрт офицер ва 96 сержант, солдат-автоматчилар бор эди.

1943 йили Ворошиловград ишғол қилингач, мен яраланиб, сафдошларим билан ҳайрлашиб қолган эдим. Мана, 26 йил уларни изладим, қидирдим. Шу юз навқирон йигитдан ўтган йили 23 февралгача 36 кишини излаб топдим. Хат ёзган Сурматов 37-қуролдошим эди. Биз уни, жангда ҳалок бўлган, деб ўйлардик. Ундан олган хушхабар бизни қанчалик хурсанд этганлигини тасвирлаб ўтиришнинг ҳожати йўқ.

Яна бир қизиқ воқеа. Ўтган йили Тошкент «зангори экрани» орқали уруш хотираларидан сўзлаб берган эдим. Оққўрғон район «Коммунизм» совхозининг 3-бўлимида истиқомат қилувчи бир оила бошлиғи хотини ва 9 фарзанди билан экранга тикилиб ўтириб бирдан йиғлаб юборади. Диктор фамилиям ва исмимни айтиб менга сўз берганда, бу одамнинг шодлиги қалбига сиғмай кетибди. «Бу менинг жанговар рота командирим, бирнеча марта мени ўлимдан сақлаб қолган ҳалоскоримку! Мен уни чорак асрдан бери йўқотиб юрган эдим», — дейди у болаларига ва эртасигаёқ Тошкентга йўл олади.

Бу кейинги тақдири менга ҳам номаълум бўлган алоҳида автоматчилар ротасининг старшина-санитар инструктори Туронбой ака Рўзиматов эди. У 45—60 даража совуққа қарамай Сталинград жангларида фашистлар билан қаҳрамонона курашган довюрак йигитларимиздан бири. У даҳшатли жанг онларида ўлим ҳавфидан қўрқмай автоматчилар ротасининг ҳамда қўшни соқчи батальон, дивизион сапёр батальонларининг ярадор жангчиларини фронт оловларидан олиб чиққан, яраларини боғлаган, ўлимдан сақлаб қолган. Туронбой ака 38-барҳаёт қуролдошимиз бўлиб чиқди.

Ўтган йили февраль ойининг бошида «Тошкент ҳақиқати» газетасида 94-алоҳида ўқчи бригаданинг батальон комиссари капитан Маҳмуджон Қирғизов ҳақида ёзилган эди. Газетанинг бу сонини Наманган областида ҳам ўқишади. Шундан кўп ўтмай Тўрақўрғон районида яшовчи Акбар Қирғизовдан хат олдик. У шундай деб ёзган:

«Бизнинг энг катта акамиз Маҳмуджон Қирғизов урушда дараксиз йўқ бўлиб кетган ҳисобланар эди. Ҳа, газетадаги — худди бизнинг акамиз. Мақоланинг мазмунига қараганда акамиз ҳаёт экан. Ҳамма қовму-қариндошларимиз уйларида ҳозир тўй-томоша, шодиёна. Негаки, йўқотган қадрдонимиз билан ахир учрашадиган бахтли кун бор экан-да...

Мен мактубни дўстим Маҳмуджон Қирғизовга ўқиб бердим. Қизиқ, бу дўстим ҳам наманганлик, у ҳам. Иккаласи ҳам тенгдош, фронтга бир вақтда жўнаб кетган. Бироқ бу Маҳмуджон мен билан Сталинград жангларида ўз батальонини бир неча атакаларга бошлаб кирган, қўл остидагиларга «Бир қадам ҳам чекиниш йўқ!» деб фашист газандаларини тор-мор қилган капитан, жанговар комиссар. Ҳозир «Узлесстройторг» идорасида раҳбарлик лавозимида ишлайди. У Маҳмуджон ҳам душман билан қаҳрамонона курашган, лекин урушда бедарак йўқолган...

Мен хатнинг эгаси Акбаржон Қирғизовни акаси ўрнида фронт биродарларимдек қабул қилдим, жанговар йилларимизни унга ҳикоя қилиб бердим. Ҳозир барҳаёт «иккинчи акаси» Маҳмуджон Қирғизов билан учраштирдик. Улар ҳақиқий ака-укалардек тутинишди.

Тошкент шаҳар Қосимхўжаев кўчасида турувчи запасдаги майор З. Шокировдан ҳам табрик хати келди. У ўз хатида биз бир группа ветеран — сталинградчиларни 90 ва 94-бригада жангчиларини эслаганлигимиздан хурсанд бўлади.

Сафдошимиз З. Шокировнинг урушдан ҳаёт қайтганлигини билиб, севиндик. У бизнинг бригадамизда алоҳида алоқа батальонининг штаб бошлиғи эди. Урушда Сталинграддан Вена шаҳригача жанг билан борган, жангларда етти марта ярадор бўлган, бирнеча орден ва медаллар билан мукофотланган.

90 ва 94-алоҳида ўқчи бригадалари командир, сержант ва солдатларининг Сталинград, Дон бўйи, Украина, Польша, Берлин, Прага, Вена, Будапешт ва бошқа жойлардаги жангларда кўрсатган мардликларининг сон-саноғи йўқ.

Бригада ветеранларидан бир группаси ҳозир ҳам ҳормайтолмай, партия, совет, хўжалик ташкилотларида, завод, фабрикаларда, колхоз ва совхозларда, илм соҳасида, медицина ташкилотларида хизмат қилмоқда.

Артиллерия генерал-майори Файзулла Норхўжаев, запасдаги майор Абдулла Муродхўжаев, Вали Умаров, профессор Абдулла Ҳошимов, капитанлар Ислом Муҳамедов, Пидаев, Акбаров, Тўйчи Мансуров, Иброҳим Исомиддинов, подполковник Вали Ибатуллин ва бошқа жанговар ўртоқларимиз шулар жумласидандир. Улар ишлаб чиқаришда ҳам фаол қатнашиб, ҳозирги кунларда улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллик тўйини муносиб кутиб олишга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар.

Сталинградчи қаҳрамонларимизнинг ўлмас жасорати намунаси ёшларни ҳамиша ватанпарварлик руҳида тарбиялашда ёрдам беради.

Полковник
Собир ОХУНЖОНОВ.

СУРАТДА: «Н» қисмининг десантчилари машқ пайтида. Яна бир неча минутдан кейин десантчилар самолётда парвоз қилиб белгиланган жойга тушишади. ТАСС фотохроникаси.

ДОҲИЙ ЮБИЛЕЙИГА

Бўлинмамиз курсантлари Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти кунини жанговар тайёргарликларини оширган, ҳарбий билимларни пухта эгаллаган ҳолда кутиб олишяпти.

Курсантлардан Абдирашидов, Баҳромов, Рари, Карпов, Кузнецов ва бошқалар ўқишда ҳам, командирлик топшириқларини бажаришда ҳам тенгдошларига ўрнак бўлишяпти. Бу йигитлар доҳий Ленин туғилган куннинг юз йиллигига шахсий совғалар тайёрлашга аҳд қилишди.

Бўлинмада тез-тез ленинча ўқишлар ўтказиб турилади. Ленин ҳаёти ва фаолияти ҳақида ҳикоя қилувчи деворий газеталар, фото стендлар, «жанговар варақалар» чиқариб турилади.

Т. УСМОНОВ,
курсант.

КЕЧАЛАР, СУҲБАТЛАР

Социалистик Чирчиқ шаҳрининг саноат корхоналарида, қурилиш объектлари ва ўқув юртларида Совет Армияси кунига бағишлаб учрашувлар ўтказилмоқда. Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари, уруш ветеранлари ўз хотираларини сўзлаб беришмоқда. Лекторлар эса қудратли Қуролли Кучларимиз ҳақида лекциялар ўқишмоқда.

Шаҳар кутубхоналарида, маданият саройларида, клубларда граждаилар уруши ва Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари шарафига фотомонтажлар, стендлар ташкил этилган.

Бугунгача шаҳар «Билим» жамияти лекторлари жойларда 130 дан ортиқ лекция ўқишди. «В. И. Ленин — Совет Қуролли Кучларининг ташкилотчиси», «Халқ ва армиянинг енгилмас қудрати» деган темаларда ўтказилган лекциялар кўпчиликка манзур бўлди. Тошкент танк билим юрти курсантлари ва офицерлари эса ёшлар меҳмони бўлишди.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

ЖАСУР РАЗВЕДКАЧИ, МОҲИР МЕХАНИЗАТОР

1943 йилнинг июль ойлари. Ҳаво иссиқ. Наврўз Бозоралиев хизмат қилаётган полк Белгородни мудофаа қилиб турарди.

Эрта тонг. Разведкачилар ҳали нонушта ҳам қилиб улгуришмаган эди. Шу пайт ефрейтор Маланичевнинг «смирно!» командаси эшитилди.

Блиндажга сочига оқ оралаган генерал кириб келди. Унинг орқасида полк разведкачилари бошлиғи Авдеев турарди. «Вольно» деди генерал ва қўшиб қўйди: «Зерикиб қолганга ўхшайсизлар, чамаси». У йигитлар билан саломлашгач, тўнкага оҳиста ўтирди.

— Дастлабки маълумотларга кўра, душман бизнинг участкамизда жиддий операция ўтказишга тайёргарлик кўраётган эмиш». «Тил» тутиб келиш керак. Кечиктирмай шубугуноқ бажариш керак. Операция планини полк разведкачилари бошлиғи билан маслаҳатлашиб олинг.

Йигитлар разведкага уч киши бўлиб боришга қарор қилишди. Ҳар бири ўз вазифасини олдиндан билиб олган эди. Бозоралиев смоленсклик йигит Маланичев билан душманни асир олиши, лозим бўлса Винокуров дўстларини қарши ҳужумдан ҳимоя қилиши керак эди. Группага Наврўз Бозоралиев бошлиқ қилиб тайинланди, чунки бу ишда анча тажриба орттирган эди.

Ёш комсомол Наврўз 1938 йили Совет Армиясига хизматга чақирилиб, Калинин шаҳри яқинида хизматини аъло даражада ўтай бошлади. 1939 йили мерганлар курсини аъло баҳолар билан тугатди. Оқ финларга қарши бўлган жангларда иштирок этди. 1940 йили хизматини ўтаб, уйига қайтди ва МТСда механик бўлиб ишлай бошлади.

Кўп ўтмай уруш бошланди. Наврўз биринчилар қатори Ватан ҳимоясига отланди. 1941 йилнинг августидан ҳаракатдаги армияда бўлди. Бир неча бор разведкага бориб, муҳим маълумотлар келтирди.

Мана, у командирнинг топшириғини бажариш учун ярим тунда яна йўлга чиқди. Йўлга тушиш олдидан полк разведкачилари бошлиғи йигитларнинг барча ҳужжатларини, расмларини, хатларини, орден ва гувоҳномаларини олиб қолди.

Разведкачилар эмаклаб, душман томон кетишди. Осонгина соқчининг унини ўчириб, блиндажга киришди. У ерда немис офицери тўппончасини тозалаб ўтирарди. Бурчакдаги телефон олдида икки солдат иш билан машғул. Уларнинг бири разведкачиларни кўриб, қаршилик қилди. Лекин, йигитлар уни дарҳол тинчитиб қўйишди. Офицер ва солдатни асир олиб, орқага қайтишди.

Асир тушган офицер миномёт батареясининг командири экан, кўпгина маълумотларни айтиб берди. Натижада немисларнинг Орловск—Курск дуғаси бўйлаб тайёрлаётган операция плани сирлари ошкор бўлди.

Операцияни муваффақиятли бажарган Наврўз Бозоралиев учинчи даражали «Шуҳрат» ордени билан тақдирланди ва унга старший сержант унвони берилди.

Моҳир разведкачи, жангчи коммунист Н. Бозоралиев яна кўп марта разведкага борди, муҳим ҳужжатлар келтирди. У Краков, Варшава, Будапешт остоналарида жанг қилди, газандалар уясигача — рейхстаг деворларигача етиб борди...

Ҳозир Наврўз ака Урта Чирчиқ районидаги 1-«Оҳангарон» совхозида механизатор бўлиб ишлаяпти. Баҳорда у чўпонларга кўмаклашади, кузда пахтакорларга «оқ олтин» теришда ёрдам беради. Асосий иши эса хўжаликда сув таъминотига бошчилик қилиш.

Камтар, ўз ишининг устаси Наврўз ака меҳнатда ҳам, турмушда ҳам ёшларга ўрнак, коллектив ўртасида катта обрў-эътибор топган.

Н. Бозоралиев — меҳрибон ота, унинг етти фарзанди бор. Энг каттаси Қодир Урал ҳарбий округида Ватан олдидаги бурчини ўтамоқда. Наврўз ака бўлинма командиридан бир неча бор хат олди. Уларда Қодир сингари ажойиб фарзандни тарбиялаган отага зўр миннатдорчилик айтилган.

В. УРИЦКИЙ.

ҚИЗИЛ Байроқли Тинч океан флоти. Гвардиячи «Варяг» крейсери сувда. Шахсий составнинг кўпчилиги жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочиларидир.
Ю. Муравин фотоси, (ТАСС).

ПОСТДАН МАКТУБ

Мен Совет Армияси сафида, гўзал Удмуртиянинг навқирон Ижевск шаҳрида она-Ватанимнинг ишончини оқлаш учун хизмат қилиб юрибман. Мен хизматдан бўш пайтларимда ўз-моз шеърлар ёзиб тураман. Мен қуйида шу шеърий машқларимдан бирини сизларга юбордим.

ГУЛЛАР

Сўлим хиёбонда рангба-ранг гуллар,
Ғунчасни жом этиб тўлиб турибди.
Дилларни қитиқлаб, хушбўй анқитиб
Атласдай товланиб кулиб турибди.
Суқланиб қарадим гуллар кўркига,
Ҳар бири антиқа барқ урар эди.
Майин шаббодадан эгиб бошларин
Салом бериб, аста ўй сурар эди.
Бунча ҳам оромбахш, бунча ҳам сулув,

Бунча ҳам гўзалсиз, дилрабо гуллар,
Сизларни кўрдиму баҳрим очилиб,
Осмондек беғубор бўлди кўнгиллар.
Севаман сизларни ранг-баранг гуллар,
Севаман товланиб туришингизни.
Севаман атрофга таратиб ҳидлар,
Севаман мен хандон кулишингизни.

Неъматжон ҚОРАЕВ,
Солдат.

ШОНЛИ АРМИЯМИЗ, ДОИМ БЎЛ ОМОН!

ИБРАТЛИ УМР

Амина опа суруқкасига қирқ йил давомида ўқитувчи, илмий бўлим мудири бўлиб ишлаган Янгийўлдаги Алишер Навоий номли 4-мактаб коллективи опани ғоят унутилмас шоду хуррамлик, иззат-эҳтиромлар билан пенсияга узатди. Бу воқеага бағишлаб мактабда тантанали кеча ўтказилди.

Амина опа асли туркистонлик. Йигирма олтинчи йили ака-ука, опа-сингиллар билан биргаликда Ўзбекистонга кўчиб келишди. Шу ерда униб-ўсишди, ували-жували бўлишди. Қанчадан-қанча янги дўсту биродарлар орттирдилар бу орада. Опанинг пенсияга чиққанидан хабар топган қавм-қариндошлари қандай бўлмасин бир жойга тўпланишиб унинг шодлигига шерик бўлишга аҳд қилдилар. Кунлардан бир кун уруғ-аймоқлар Тошкентнинг Академик шаҳарчасидаги бир уйда тўй маросимига йиғилишди. Янгиободу Янгийўл, Бўка-ю Тошкент, Туркистон ва бошқа жойлардан етиб келган жигарбандлар авжи баҳор фаслининг саҳий дастурхони атрофида ажиб бир гулдаста мисоли тўпланишиб, самимий гурунг, оила базми қурдилар.

Уйин-кулги авжига чиқди. Бу ерда ҳозир бўлган катта-ю, кичикдан озми-кўпми жигарлик меҳрини аямай, опичлаб балоғатга етказган, бошга мушкул тушганда дардига малҳам, қалбига ҳамдам бўлган, қолаверса севимли волидаларидан тўсатдан жудо бўлиб «энди нима қиламиз!» дея чинқириб қолишганида ўз қаноти остига олиб, далда берган, севимли она ўрнини боса олган меҳригиё Амина опанинг шарафига мадҳиялар ўқилди. Бироқ... Бироқ, нечундир опанинг кўзлари дафъатан ёшланди. Ҳамманинг нигоҳи опада. Нега бу нуроний аёлнинг қалбини ғам чулғади, нега?

Амина опа бошқаларга сездирмасликка ҳаракат қилиб, катталатиб, чиройли рамкага солинган деворда осиғлиқ суратга суқланиб боқади. Томоғига алланарса қадалгандай туюлади. Кўз ёшлари шашқатор. Буни дарҳол пайқаган жигаргўшалар ғала-ғовури бирданига тўхтайди. Хонага сукунат чўкади. Опа аста кўзғолиб, девордаги сурат томон юрмоқчи, шу пайт кимдир лип этиб ўрнидан турди-да, расмни олиб опанинг қўлига тутқазди.

— Оҳ, жонгинам, жигарим! — дейди опа йиғидан ўзини тиёлмай, — орамизда бўлганингда эди, Сорахон. Не илож, тақдир экан, мақсад-муродларинг рўёбга чиқмади. Ким бўлиб етишардинг? Мана, опаларинг, акаларинг, сен кўтариб катта қилган жиянларинг. Бири олим, бири мураббий, сен ҳам фозила бўлишни орзу қилардинг. Афсус, орамизда йўқсан, Сорахон...

Ким у, Сорахон деганлари? Нега бу даврада қаҳқаҳа уриб ўтириш унга насиб этмади?

1925 йил. Туркистон шаҳри. Камбағал деҳқон Абдишукур Раҳмонов оиласида саккизинчи фарзанд бунёдга келади. Қизчани Сорахон деб аташади. Инсон тақдири сира-сира кутилмаган, етти уҳлаб тушга ҳам кирмаган тасодифлар, пасту баланд сўқмоқларга бой. Сорахон Раҳмонованинг қисқа, лекин сермазмун умри мисолида ҳам бунга ишонч ҳосил қиласиз.

1933 йил. Сорахон турмушга чиққан опасига эргашиб Самарқандга келади ва мактабда таълим ола бошлайди.

1935 йил. Сорахоннинг поччаси, Алишер Навоий номли ўзбек давлат университетининг химия ўқитувчиси Суннатилла Муқимов Москвага, аспирантурага отланди. Икки қизи—Элеонора ва Дилором қаровсиз қолмасин, деб қайин синглиси Сорахонни ҳам олиб кетди. Сорахон пойтахтда ўқишни давом эттириб, икки йил таълим олади.

1938 йил. Сорахон туғилиб ўсган Туркистонга қайтиб боради. Ўқишни бир дақиқа ҳам унутмайди.

1940 йил. Сорахон Раҳмонова Янгийўлда ўқитувчилик қилиб турган опаси Амина Аҳмедованикига келиб, ҳозирги Навоий номли мактабда ўқийди.

1942 йил, январь. Сорахон Раҳмонова республика Фанлар академиясининг химия институтида препаратчи бўлиб ишлай бошлайди. Ҳозиржавоб, меҳнатсевар, одамшаванда қиз институт ёшларига ёқиб қолади. Эпчиллиги, бир сўзлиги, софдиллиги касбдошлари орасида унга ҳурмат-эҳтиром келтиради. Сорахонни якдиллик билан институт комсомол ташкилотининг секретари қилиб сайлашади. Баҳорга келиб бу қиз бир гуруҳ дугоналарига бош бўлиб район комсомол комитети уюштирган мерганлар курсига ўқишга киради. Олти ой деганда Сорахон нишонга ўқ отиш «сир»ларини мукаммал ўрганиб олади. Бу орада Сорахоннинг Қодир ва Азиз деган акалари фронтга жўнаб кетишади.

Азим пойтахт Москва бўсағасида жангу жадал авжида. Совет паҳлавонлари ёвуз душманни муқаддас пойтахтга яқинлаштирмаслик учун қаҳрамонона курашмоқдалар. Ўзбекистондан фронтга кетган мерган Зебо Ғаниеванинг жасорати мингминглаб йигит-қизлар қалбига жо бўлди. Зебодан ибрат олишга интилган ёшлар сони кун сайин, соат сайин кўпайди. Раҳмонова ҳам исми жисмига монанд Зебо каби жангга кирмоқчи! Шу мақсадда у: «Мени фронтга юборишингизни ўтиниб сўрайман», деган мазмундаги ариза билан район комсомол комитетига, ундан юқорироқ ташкилотларга қатнайверади.

Қизининг фронтга астойдил отланаётганидан хабар топган отаси Абдушукур ака билан онаси Майрам опа зудлик билан Янгийўлга етиб келишди.

ОЧЕРК

— Қўй, болам, — деди ота Сорахоннинг пешанасидан силаркан, — қиз боланинг юмуши эмас бу. Қайт бу шаҳдингдан. Икки акангнинг фироқи ҳам етиб-ортар бизга.

Сорахон отасининг пинжига кирди. Эркаланди:

— Акаларимсиз бамисоли сувсиз балиқман, дадажон, — деди. — Ҳавотир олаверманг, акаларимга тезда етиб оламан. Қўл ушлашиб, елкама-елка жанг қиламиз, душмандан қасос оламиз. Жонгажон, жонга-жон! — Сорахон енг учи билан кўз ёшини артиб ўтирган Майрам опага юзланади:

— Берган сутингизга, уйқусиз ўтган тунларингизга рози бўлинг, онажон!

Сорахон ёшларга хос ҳаёлчанлик билан бир нуқтага тикилганича дейди:

— Оҳ, онажоним, душман билан шердек олишаётган азамат йигит фалокатга йўлиқиб йиқилиб қолса, уни суяб қолсам, тақиллаб қақраб қолган лабларига бир томчи зилол сув томизсам улуғ иш қилган бўлармиканман?..

Ота-она ўзаро маъноли кўз уриштириб олишди.

1942 йил, 1 ноябрь. Сорахон Раҳмонованинг эзгу орзуси рўёбга чиқади. Қиз шонли Қизил Армия сафига киради. Ашхободга кўчиб келган Харьков ҳарбий таълим билим юртига ўқишга жўнайди.

Ниҳоят орзиқиб кутилган дамлар. Ҳарбий ҳамшира Сорахон Раҳмонова Улуғ Ватан уруши фронти томон йўлга равона бўлади.

* * *

Рус тилини мукаммал билган, ҳарбий интизомга тўла-тўкис кўникиб қолган кичик офицер Сорахон Раҳмонова ор-номусни қиличу қалқон ила ҳимоя этган афсонавий Гулойим мисоли урушга кирмоқчи. Лекин душман билан юзма-юз жанг қилиш ҳар кимга ҳам насиб бўлавермайди. Сорахон ҳаракатдаги армия таркибида зафарлар билан ғарбга томон ҳужум қилиб турган ўқчи гвардиячи 6-армияга қарашли полкка қўшилади.

Ўзбек халқининг содиқ Гулойиму Ойсулувларидан бири Сорахон фронтда қандай обрў қозона олди? Орадан кўп ўтмай Раҳмонованн полк командири майор Шчукин «Жанговар хизматлари учун» медалига тақдим этди. 381-ўқчи дивизия қўмондони номига йўлланган мукофот варақасида қуйидаги илиқ сўзлар бор эди:

«Ўртоқ Раҳмонова ўқчи полкнинг дорихона бошлиғи вазифасини адо этаркан, полкнинг ҳарбий ҳаракати даврида ҳам, бошқа шароитларда ҳам ярадор ва беморларни яра боғлайдиган материаллар ҳамда дори-дармонлар билан узлуксиз таъминлаб турди. Ўртоқ Раҳмонова январь-февраль ойларида бўлган жанг пайтларида ҳам диққат билан меҳнат қилиб, жароҳатланганларга ўз вақтида зарур ёрдам кўрсатди. Интизомли, ўртоқлари орасида обрў қозонган, ўзига ва тобеларига нисбатан талабчан. Ўртоқ Раҳмонова ҳукумат мукофоти «Жанговар хизматлари учун» медали билан тақдирланишга муносибдир».

Фронт йўллари. Уйқусиз тунлар, бетиним кунлар. Қаерда, қай вазиятда бўлмасин урушнинг аччиқ-чучугини татиб, иссиқ-совуғини тушуниб қолган Сорахон тирқ этса эшикка термилиб ўтирган падари Абдушукур ака, волидаси Майрам опага, ака-опаларига ҳамиша муқаррар ғалабамизга қатъий ишонч руҳи билан суғорилган мактублар йўллаб турди.

Мана, улардан бири. 1944 йил, 7 март. Сорахоннинг Болтиқ бўйи фронтидан ёзган хатида мана бу сўзларни ўқиймиз: «Аяжон, Сизни халқаро хотин-қизлар куни — 8 март байрамингиз билан қизғин табриклайман. Бизлар ҳам бу байрамни жуда яхши кутиб олдик. Ҳаётимдан хафа эмасман. Ҳозир бу ерларда ҳам баҳор ҳиди келяпти. Ўрмонда турибмиз. Душманнинг ўқи етмайди, осколкаси излаб тополмайди. Кўп ҳижолат бўлманг. Қочқилар бизни кўрганда камарини боғлашга ҳам вақт топаолмай қолишади, жуда тез қувлаб кетяпмиз. Яқин кунларда дийдор кўришиб қолармиз...»

Душманни «жуда тез қувлаб кетаётган» довюрак ўзбек қизи кўксини «Қизил Юлдуз» ордени ҳам безади.

Хўш, қандай хизматлари эвазига Сорахонга орден беришди? Ўқчи полк командири подполковник Фирсанов медицина хизмати младший лейтенанти Сора Раҳмонованн орденга тақдим этиш ҳақида дивизия қўмондонлигига йўллаган ва қирқ бешинчи йилнинг 23 январида имзо чеккан мукофот варақасида бундай деб ёзади:

— Ўртоқ Раҳмонова дорихона бошлиғи вазифасида хизмат қиларкан, полк шахсий составини жангга тайёрлашда катта ғамхўрлик кўрсатди. Ярадор бўлиб қолган тақдирда шахсий пакетлардан қандай фойдаланиш услубларига жангчиларни ўргатиш юзасидан иш олиб борди. Пультуск шаҳридан олти километр ғарб-шимолда душман мудофаасини ёриб ўтиш учун бўлган жанг майдонида, душманинг артиллерия ва миномётлардан ёғдириб турган ўқлари ёмғири остида санитарларга ва жанговар медицина пунктларига муттасил дори-дармон етказиб турди. Жароҳатланганларга амалда ўзи биринчи ёрдам кўрсатиб турди...».

Қўлимизда уч бурчак шаклида букланган мактуб. Оҳ, Сорахон, билганида эди умрида сўнгги марта жигарбандларига хат юбораётганини! Эҳтимол бунчалик оддий, қисқа, лўндагина ёзилмасди бу мактуб, балким ҳали ўн гулидан бир гули очилмай туриб ҳазон бўлган умри ҳақида, ушалмай чала қолган орзу-умидлари, ширин ҳаёллари ҳақида юракда борини ёзарди.

Сорахон ўлим олдида таслим бўлгиси йўқ эди. У ҳали яшаш, тинч меҳнат қучоғига қайтиб фронтчиларга хос жасурлик, жўшқин юрак билан меҳнат қилмоқчи, қолаверса севимли ёр, меҳрибон она бўлишни орзу қиларди.

Уруш қурбонсиз бўлмайди, деб бежиз айтмаганлар. Биз ғалаба қозондик, лекин Берлиндаги рейхстаг устида ғолибият байроғи тикланган куни ғолиблар сафида Сорахон йўқ эди. Ўзбек халқининг содиқ фарзанди Сорахон Раҳмонова лаънати урушнинг тугашига атиги бир кун қолганда қаҳрамонларча ҳалок бўлди.

Чорак аср ўтиб кетди ўша дамлардан буён. Сорахон каби ширин жонларини бахт-саодатимиз йўлида бахш этган авлодимизнинг сўнмас хотираси, мислсиз жасорати қалбимизда, элимизда, ер юзида мангу яшайди, чунки қаҳрамонлик мангуликнинг рамзидир. Атиги йигирма баҳорни кўриб қурбон бўлган Сорахоннинг умри ғоят ибратлидир.

Ҳамид ТОЖИБОЕВ.

ТОШКЕНТ танк олий билим юрти курсантлари Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти кунини жанговар ва сиёсий тайёргарликларини оширган ҳолда нишонламоқдалар. Суратда (чапдан): курсантлар Сергей Дудаев, Тоиб Салимов ва Николай Фоменколар танк қисмларини кўздан кечирмоқдалар.

А. Горокрик ва В. Кожевников фотолари. (ЎзТАГ).

ШОДИЁНА УЧРАШУВ

Тошкент гарнизонининг комсомол активи 20 февралда ўтказилган навбатдаги истироҳат кечасига Ўзбекистон пойтахтининг ишчи ёшларини таклиф этди. Тошкентдаги В. И. Ленин номли олий умумқўшин командирлари билим юрти сиёсий бўлим бошлиғининг комсомол иши бўйича ёрдамчиси В. Хоренко курсантларнинг жанговар ва сиёсий тайёргарлик соҳасида эришган муваффақиятлари тўғрисида сўзлаб берди.

Кеча қатнашчилари кекса комсомолларнинг бири Б. Я. Пактер, Граждан уруши ва Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси Ф. Н. Байбурин хотираларини зўр эътибор билан тингладилар.

Совет Қуролли Кучларининг 51 йиллигига бағишланган ана шу мароқли учрашув ҳарбий эстрада «Взлет» ансамблининг катта концерти билан тамом бўлди.

(ЎзТАГ).

ҚАҲРАМОНЛАР —МЕҲМОНИМИЗ

Ўзбекистон халқлари тарихи музейи Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари билан учрашувлар ўтказмоқда. Бу учрашувларга Олтин Юлдуз кавалерларидан Солих Умаров, Самиғ Абдуллаев, В. В. Карпов, Вали Набиев, Ғулом Каримов, Мамадали Топиболдиев ўртоқлар таклиф қилинди. Шунингдек, Улуғ Ватан урушининг донг таратган қаҳрамонлари Собир Раҳимов ва Г. Тошниёзовлар оила аъзолари ҳам пойтахт меҳнаткашлари билан учрашдилар. Бу учрашувлардан мактаб пионер ва ўқувчилари катта таассуротлар олдилар.

Музейнинг, Октябрь революцияси, Улуғ Ватан уруши заллари байрам арафасида янги экспозициялар билан бойитилди.

Э. ҚОДИРОВ,
ЎзССР халқлари тарихи музейининг илмий ходими.

ИЛЬИЧ ВАСИЯТЛАРИГА СОДИҚМИЗ

Владимир Ильич Ленин Ватанимизнинг қуролли ҳимоячиларига ҳарбий ишни чинакамига ўрганиш кераклигини васият қилган эди.

Оддий солдат Маткарим Эшжонов доҳий васиятига амал қилган ҳолда бурчини ўтамоқда. У армияга чақирилган биринчи кундан бошлабоқ барча тенгдошларига намуна бўлди.

Маткарим ҳарбий ишни ўрганишга астойдил киришиб, ўз сиёсий билимларини ҳам тўхтовсиз ошириб бормоқда. Шу туфайли унинг фамилияси ёнида ҳамма вақт «аъло» баҳоларни кўрасиз.

Жангчи айниқса спортга қизиқади. Жисмоний жиҳатдан чиниқиш учун махсус дарс вақтларидан бошқа чоғларда ҳам шуғулланади. Маткарим қўл гранатасини узоқ масофага аниқ отади. Унинг шахсий дафтарчасида бир неча ташаккурномаларни ўқиш мумкин.

Жангчининг ўқиш ва хизматдаги ғайратини кўрган партия ташкилотининг секретари Ориф Аҳмедов кунлардан бир кун шундай деди:

— Сизга КПСС аъзолигига кандидат бўлиб киришингизни тавсия этардим.

— Бу менинг ҳам эзгу орзум. Билмадим, муносиб деб топишармикин?

— Ҳа, улуғ номга муносибсиз. Ўзим сизга рекомендация бераман.

Ҳозир Маткарим КПСС аъзолигига кандидат. У ўз постида яна ҳам иштиёқ билан меҳнат қилаётир, Совет Қуролли Кучларининг 51 йиллигини коммунист жангчи жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочилари сафида кутиб олмоқда.

Ф. ФОЗИЛОВ.

ТОШКЕНТЛИК рассомлар ижодида ҳарбий-ватанпарварлик темаси ҳам алоҳида ўрин эгаллаган. Улар қаҳрамон жангчиларнинг жасоратларини ўз мўйқаламларида, амалий санъат асарларида тараннум этишмоқда. Суратда: ҳайкалтарош В. Овазинниковнинг «Дам олиш пайтида» асарини кўриб турибсиз.

О. Апухтин фотоси.

ТУНГИ ТРЕВОГА

РЕПОРТАЖ

Машқдан ҳориб қайтган йигитлар «Отбой»ни кутишарди. Ҳамиша қувноқ, икки гапнинг бирида солдатларни кулдириб юрадиган Игорь ҳам бир неча бор қистовдан кейин гитарани қўлга олди. Бошқа вақтлари йигитларни рақсга чорлайдиган, дилни қитиқловчи шўх куйни бу сафар ҳамма тин олиб эшитарди.

Сайдали Ғаниев билан Мусин Маткаримов хона чеккасида ўтириб олиб, шахмат тахтаси устида баҳслашардилар. Улар навбатчилик қилишгани учун бугун ўтказилган машқда қатнашишмаган эди. Рустам Бойдадаев бўлса жуда хурсанд. У бугун илк бор командирнинг ташаккурига сазовор бўлди-да!

Ниҳоят горннинг «Отбой» командаси эшитилди. Казарманинг чироқлари бирин-кетин ўча бошлади. Ҳамма ширин уйқуга кетди.

Ярим тунда яна ўша горннинг овози ҳаммани уйғотиб юборди. Солдатлар аввалига нима бўлганини билишмас, тажрибалилари «турииглар, бу тунги тревога» дейишарди. Абдуҳамид ўнг томондан чап ёғига ағдарилиб олди-да, тенгдошларидан хафа бўлгандек одеял ичига кириб кетди. Кимдир унинг одеялини тортди. Кўзини очиб қараса — Ғофир.

— Тур, Абдуҳамид, тревога! — деди у, гимнастерка тугмаларини қадар экан.

А. Ғаниев уйқу аралаш кўзларини ишқалаб этикка ёпишди. Апил-тапил кийиниб, дўстлари орқасидан ташқарига отилди. Тун. Изғирин шамол эсиб турипти. Орадан уч минутча ўтгандан кейин бутун рота оёққа турди.

Старший лейтенант И. Цуканов жанговар топшириқни тушунтирди.

— Алоқачилардан хабар келди. Чегарадан «душман» ўтипти. Ҳали узоқлашгани йўқ. Из совимай унинг кетига тушиш, қандай бўлмасин қўлга тушириш керак.

— Сержант Ғаниев!

— Мен.

— Уч қадам олдинга чиқинг.

— Есть!

— Автоматчи Халап ва Буцулалар ҳам уч қадам олдинга чиқишсин.

Йигитлар рота командири айтганини қилишди.

— Сизлар «душман»ни топасизлар. Рота изингиздан боради. Ҳар бир ҳаракатингизни кузатиб борамиз.

Ўн беш минутдан кейин воқеа содир бўлган жойга етиб келиб «душман» изига тушилди. Сержант А. Ғаниев «Жулба»нинг тасмасини бўш қўйиб, унинг кетидан югурар, М. Халап билан Т. Буцулалар эса автоматларини маҳкам ушлаган ҳолда 50 метрча орқада 15 метр оралаб боришарди. Тепаликдан ўтилгандан кейин ит тўхтаб қолди. Сержант қўл фонарини ёқиб кўрди. Из устига махорка сепиб кетилганди. Қўшни қишлоқдан айланиб чиққан ит сержантни сув ёқасига етаклади-ю, яна изни йўқотди. А. Ғаниев автоматчиларни шу ерда қолдириб, ўзи ит билан у қирғоққа ўтгач, изни топди-да ёрдамчиларини чақирди. Улар яна икки бор янглишишди. Бу сафар «душман» изга керосин ва бензин тўкиб кетганди.

Аста тонг ёриша бошлади. Солдатлар асабийлашар, орқага қараб қўяр, ҳали замон йигитлар уялтиришмасмикин, деб ўйлашарди. «Душман» изни чалғитиб кетганди. Командир сержантдан сўради.

— Хўш, энди нима қилмоқчисан?

— Қишлоқ кишилари билан суҳбатлашаман.

— Яхши... — Сержант фикрини маъқуллади старший лейтенант.

Эрталаб худди шундай қилинди. Кимдир «тунда эшигимизни аллаким тақиллатди, лекин очганимиз йўқ» деди. Сержант «Жулба»ни ўша ҳовлига олиб келиб искатди. Ит ҳовлини айланиб орқага ўтди-ю, чердакка қараб хура бошлади. «Душман» қўлга тушди.

Сержант ҳавога қараб яшил ракета отди. Бу «душман» қўлга олинди, деган маънони англатар эди.

Рота белгиланган жойда яна саф тортди. «Смирно» командаси янгради.

— Жанговар топшириқни аъло даражада бажарганликлари учун сержант Абдуҳамид Ғаниевга, оддий солдатлар Михаил Халап ва Анатолий Буцулага ташаккур эълон қиламан, — деди командир.

Йигитлар қўлларини чеккага қўйиб, бараварига:

— Совет Иттифоқига хизмат қиламан! — дейишди.

Бу сержант Абдуҳамид Ғаниевнинг иккинчи ташаккурномаси эди.

У Ватан олдидаги бурчини ўтай бошлаганига бир йил ҳам бўлгани йўқ. Тиришқоқ, меҳнатсевар, камтар Абдуҳамид хизматнинг дастлабки кунлариданоқ командирлари айтганини қилишга интилди, дўстларидан ўрганди, билмаганини сўради, яхшиларга эргашди. Мана ҳозир унинг кўксини III-класс мутахассиси ва «Совет Армияси аълочиси» значоги безаб турипти. А. Ғаниевнинг спорт билан шуғуллангани армияда жуда қўл келди. Тезда ҳарбий спорт комплекси бўйича I-разряд нормативини бажарди. Кичик командирлар состави группасида ўқиб, имтиҳонларни аъло баҳорга топширди.

— Хизматнинг дастлабки кунлари бироз қийналдим, — дейди А. Ғаниев, — лекин бўлинма командири, старший сержант Николай Гудко ва сержант Ғофир Шайдуллаев, оператор Василий Ягодкин, инструктор Иван Соколларнинг ёрдами туфайли тезда илғорлар сафидан жой олдим. Мен бу жанговар дўстларимнинг кўмагини сира-сира унутмайман. Уларга минг раҳмат!

Она-Ватан олдидаги хизмат бурчини шараф билан ўтаётган жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочиси Абдуҳамид Ғаниевга яқинда муддатидан олдин отпуска берилди. У меҳрибон онаси, қариндош-уруғлари бағрида бўлиб, яна хизматга жўнаб кетди.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

СУРАТДА: Тошкент танк олий билим юрти курсантлари тактик машғулотда.

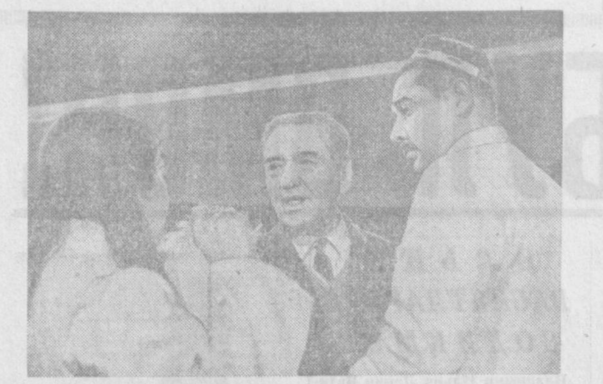

«ЎЗБЕКФИЛЬМ» киностудияси атоқли ёзувчи Абдулла Қодирийнинг «Ўтган кунлар» романи асосида кенг экранли, рангли кинофильм яратмоқда. Фильм сценарийсини Собир Муҳамедов тайёрлаган. Йўлдош Аъзамов режиссёрлик қилаётган бу фильмни талабчан томошабинларимиз сабрсизлик билан кутмоқдалар. Суратда (чапдан) Зайнаб ролида артистка Гулчеҳра Зафарова, постановкачи-режиссёр Йўлдош Аъзамов, Отабек ролида Ўлмас Алиҳўжаев.

А. Горокрик фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ТАСС АХБОРОТИ

Варшава шартномаси мамлакатлари Бирлашган Қуролли Кучлари штабининг жанговар тайёргарлик соҳасидаги тадбирлар планига мувофиқ, шу йил март ойининг бошларида Германия Демократик Республикасининг марказий ва ғарбий районларида Германиядаги Совет қўшинлари группаси ва ГДР Миллий халқ армияси қўшинларининг машқлари ўтказилади. Бу машқларга Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар Бирлашган Қуролли Кучлари Бош қўмондони, Совет Иттифоқи маршали ўртоқ И. И. Якубовский раҳбарлик қилади.

Машқлар давомида жанг ҳаракатларининг ҳар хил турларида қўшинларнинг ўзаро ҳаракати масалаларини пухта ишлаб чиқиш кўзда тутилади.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

ФКП САФИ КЕНГАЙМОҚДА

ПАРИЖ, 20 февраль. (ТАСС). Бугун «Юманите» газетасининг хабар беришича, 1969 йилнинг бошидан бери Франция Коммунистик партияси сафларига 15 минг киши кирган.

Партия янги аъзоларининг талай қисми Франциянинг катта саноат районлари, жумладан, Париж райони, Нор ва Буш-Дю-Рон, шунингдек, Леон ва Шарқий Лотарингия департаментларининг ишчиларидир. ФКП янги аъзолари орасида анчагина студентлар ва хотин-қизлар бор. ФКП сафларига янгидан кирганларнинг ўртача ёши 25 да.

ВАТАНПАРВАРЛАР ҲАРАКАТИ

ХАНОЙ, 20 февраль. (ТАСС). Жанубий Вьетнам халқ озодлик қуролли кучлари жангчилари 6 февралда Зядинь вилоятида 5-қўғирчоқ дивизия лагерига қўққисдан ҳужум қилдилар. Бунинг натижасида душманнинг ҳарбий хизматчиларидан 250 киши сафдан чиқарилди.

Жанубий Вьетнам ватанпарварлари 4 февралдан 10 февралгача ўтган бир ҳафта ичида Гоконг вилоятида душманнинг 200 га яқин солдат ва офицерини сафдан чиқардилар. Озодлик кучлари жангчилари 24 январдан 11 февралгача Куангчи ва Тхнатхиен вилоятларида душманнинг 700 га яқин солдат ва офицерини сафдан чиқардилар. Буларнинг кўпчилиги Америка ҳарбий хизматчиларидан иборат. Ватанпарварлар шу жангда душманнинг 6 самолётини уриб туширдилар. ва кўп миқдордаги қурол-яроғлари ҳамда ҳарбий анжомларини қўлга олдилар. Вьетнам Информация агентлиги Озодлик матбуот агентлигининг маълумотларига асосланиб, шу тўғрида хабар берди.

РЕВОЛЮЦИОН ТРИБУНАЛ ҲУКМИ

ПАРИЖ, 20 февраль. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг мухбири Бағдод радиосининг хабарига асосланиб, қуйидагиларни билдиради: революцион трибунал Исроил фойдасига жосуслик қилганликлари учун саккиз кишини ўлим жазосига ҳукм қилган эди. Бугун Ироқда шу ҳукм ижро этилди.

ҒАРБИЙ ГЕРМАНИЯ СУДИНИНГ ҚАРОРИ

БОНН, 20 февраль. (ТАСС). Янги нацист национал-демократик партиясининг аъзолари Ғарбий Германия Касаба союзлари сафидан чиқарилган эди. Ғарбий Германия суди Дюсельдорфда уларнинг касаба союз сафидан чиқарилишини «тўғри ва қонуний» деб топишга мажбур бўлди.

Германия Федератив Республикасидаги энг йирик касаба союзлари кейинги ойларда баёнот эълон қилдилар. Бу баёнотда айтилишича, янги нацист национал-демократик партиянинг фаолиятида қатнашиш Ғарбий Германия Касаба союзларида иштирок қилишга «тамомила хилофдир».

ГВИНЕЯ (БИСАУ) ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

КОНАКРИ, 20 февраль. (ТАСС). Гвинея ва Яшил Бурун ороллари мустақиллиги Африка партияси қуролли кучлари Португалия жазо отрядларининг мустаҳкамланган Мадина пунктини ишғол қилганларидан кейин ҳужум операцияларини давом эттираётганликлари бу ерда маълум бўлиб қолди. Португалия қўшинлари 7 февралда шарқий фронтда Чече ҳарбий постидан чиқиб кетишга мажбур бўлдилар.

ҲАМЛА ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ХАНОЙ, 20 февраль. (ТАСС). Қўшма Штатлар Вьетнам Демократик Республикасининг суверенитети ва хавфсизлигига ҳамла қилишни давом эттирмоқда. Американинг Вьетнамдаги жиноятларини текширувчи комиссиянинг ахборотида айтилишича, АҚШнинг разведкачи самолётлари февраль ойининг биринчи ярмида Вьетнам Демократик Республикасининг осмонига 200 марта бостириб кирган. Ахборотда эълон қилинган дастлабки маълумотларга қараганда, Америка самолётлари шу давр ичида разведка мақсадида Ханой устида 2 марта, Хайфон устида 6 марта, Нгеан вилояти устида 5 марта, Хатинь вилояти устида 30 марта, Куангбинь вилояти устида 55 марта, Виньлинь райони устида 60 марта учиб юрган.

АҚШнинг Сан—Франциско шаҳрида шаҳар студентларининг намойиши бўлиб ўтди. Ирқчиликка қарши норозилик билдирган талабаларнинг кўпчилиги қамоққа олинди.

АП—ТАСС фотоси.

ЖАМОАТЧИ ДЕКАНЛАР

Тошкент Давлат медицина институтида яхши бир ибратли ишга қўл урилди. Олий ўқув юрти санитария-гигиена факультети студентлари шу факультет ҳузурида жамоатчи деканлар ташкил этишнинг ташаббускори бўлдилар. Институт ректорати бу ҳаракатни қўллаб-қувватлаб, уни ҳамма факультетларга ёйишни тавсия қилди.

Жамоатчилик асосида ишлайдиган деканлар студентлардан тайинланади. Улар студентлар билан олиб бориладиган тарбиявий, сиёсий ва оммавий ишларга яқиндан бош қўшадилар, ўқув ишларини яхшилашда факультет деканатларига ёрдам берадилар.

МАКТАБДА ҲИНДИСТОН БУРЧАГИ

Тошкентнинг Сағбон кўчасидаги 24-мактаб адресига Ҳиндистондаги кўпгина шаҳарларнинг тамғалари босилган хатлар тез-тез келиб туради. Бу хатларни Рабиндранат Тагор номидаги интернационал клуб аъзолари олади.

— Клубимиз, — дейди унинг президенти 7-синф ўқувчиси Васила Юнусова, — ўқувчиларни дўст халқнинг ҳаёти ва урф-одатлари билан, Ҳиндистоннинг маданияти ва санъати билан таништиради. Яқинда Рабиндранат Тагорга бағишланган бурчак ташкил қилинди.

ОММАБОП ЖУРНАЛЛАР

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси томонидан нашр этилаётган илмий журналларга қизиқиш айниқса катта. Чет элларда ҳам уларнинг мухлислари кўп топилади.

Бу йил академия журналларидан бир нечтасига жаҳоннинг 32 мамлакатида обуна бўлинди. Жумладан, «Гелиотехника» ва «Табиий бирикмалар кимёси» журналлари Америка Қўшма Штатларида инглиз тилига таржима қилиниб, нашр этилмоқда.

Бу йил «Табиий бирикмалар кимёси» журналининг ҳажми икки баравариға оширилиб, 12 босма қоғозга етказилди.

АХЛОҚ, ОДОБ МАВЗУИДА

АБДУҲАЛИМ БЕБУРД

Эндигина ўн саккиз ёшга тўлган қизнинг қўлида бир даста гул, куёв тўра билан ЗАГС хонасидан чиқиб келишди. Бу ерга йиғилганлар уларга ҳавас билан боқишарди. Киройи келининг бўлса ана шундай иффатли, истараси иссиққина бўлса, куёв бола ўз парини топибди, деб бир-бирларига шивирлашарди. Қизнинг қалби шодлик билан тўлган, ширин орзу-умидлар дили тўрида қанот ёзган. Гарчи унинг шаҳло кўзлари ҳаё билан ерга қадалган бўлса ҳам, унда севинч учқунлари порлаб турибди.

— Мана, орзиқиб кутган кунларимиз ҳам келди. Саноатхон, энди сиз бир умр меникисиз, бахтли ҳаёт кечирамиз, сизни ҳамиша бошимга кўтараман.

Бўлажак келин билан куёв уйга шошилишар экан, Абдуҳалим Саноатни бисотидаги бор ширин сўзлар оғушига тортарди. Шу сўзлар билан унинг кўнглини ўз кўнглига пайванд этишга, чамбарчас боглаб ташлашга интиларди.

Орадан уч-тўрт кун ўтгандан кейин ажойиб оқшом қуйилди. Ҳовлида чироқлар порлади. Дилрабо қўшиқлар янграб, сурнай овози эшитилди. Ёр-ёр айтилиб, қиз гўшангага узатилди...

Абдуҳалим билан Саноат бир-бирларини қандай топишди, улар ўртасидаги «ишқу муҳаббат» қайси муборак кундан пайдо бўлди?

Кунларнинг бирида Саноатнинг онаси эшикдан кириб келди-ю, бемор ётган қизининг кўнглини кўтарди:

— Саноат, болам, даданг раҳматлик дунёдан ўтганига бир йилдан ошиб кетди. Энди телевизорни қўйсак ҳам бўлади. Уста чақириб келдим.

Кечки пайт шогирди билан уста етиб келди. Телевизорнинг уёқ-буёғини кўрар экан, кампирни гапга соларди:

— Шунақа денг, ёлғиз қизим билан тураман, денг. Жуда соз. Қизингиз ишлайдиларми, ўқийдиларми?

— Ўқийди, болам, ўнинчида ўқийди. Ҳозир бироз тоби йўқ. Нариги хонада ётибди.

Шунда устанинг кўнгли ший этиб кетди. Юрагида нариги хонада ётган қизни бир кўриш иштиёқи туғён урабошлади. «Нима қилиш керак? Ҳозир ҳеч иложи йўқ. Ҳа, телевизорни чала тузатаман, эртага яна келаман, қизни кўрмагунча келавераман». Абдуҳалимнинг ҳаёлидан ана шу фикрлар кечди.

— Ойижон, бир-икки лампочкаси куйибди, ёнимда йўқ. эртага олиб келай, қулинг ўргулсин қилиб тузатиб бераман.

Уста эртасига хонага кириб келганида Саноат ўзини анча енгил сезиб, дарс тайёрлаб ўтирарди. Абдуҳалимнинг кўзи унга тушди-ю, «ақли-ҳушидан айрилди».

Абдуҳалим телевизорни кўздан кечирар экан, хаёли қизда эди. Қандай қилиб гапга солиш тўғрисида ўйларди. У ўша кунни «ишқ изтиробида» ўтказди-ю, кейин бу уйга тез-тез келадиган бўлиб қолди. Баҳона телевизор бўлди.

1966 йил зилзиласи Саноатлар уйига ҳам шикаст етказди. Ўша тонгда Абдуҳалим энг қулай фурсатдан фойдаланмоқчи бўлиб, Саноатларникига йўл олди. Ҳовлида иложсиз ўтирган Саноат билан кампирни юпатиб, кўнглини кўтаришга ҳаракат қиларди у.

— Ойижон, ҳали замон бу ерга комиссия келади, участка оласизларми, ёки секциями, деб сўрашади. Участка оламиз, денг.

— Бе, ўғлим, эркак киши бўлмаганидан кейин Саноат билан мен участка қуриш уддасидан чиқа олармидик? Секцияси дуруст, — ўйчан деди кампир.

— Хавотир қилманг, мана мен бор, ёрдам бераман, — аста-секин мақсадга кўча бошлади уста, — кўпдан бери сизга айтмоқчи бўлиб юрувдим. Биласизми, ойижон, менинг на отам бор, на онам, етимман. Ёлғизлик жонимга тегди, ҳалигача сўққа бошман, бўйдоқман. Агар лозим кўрсангиз сизга фарзанд бўлсам, деган умидим бор.

Она ўйланиб қолди. Абдуҳалим рост гапиряптими, чиндан ҳам бу унинг юрак сўзларими? Ё бўлмаса, наҳотки шу ипакдек йигит мени.. Йўқ, йўқ, кўринишидан кўнгли эгрига ўхшамайди.

— Қариндош-уруғингиз борми? — бу гап-сўзлардан уялиб Саноат ташқарига чиқиб кетгандан кейин аста сўради кампир.

— Опам борлар.

— Майли, ўйлашиб кўрармиз, болам...

Кунларнинг бирида Абдуҳалим кампирни опасиникига бошлаб борди. Анча маҳалгача гаплашишди. Абдуҳалим нима деб тайинлаган бўлса, опаси кампирга худди ана шундай тушунтирди.

Шундан кейин Абдуҳалимнинг айтгани бўлиб, участка қуриш бошланиб кетди. Вақтинчалик уй битганидан кейин ҳоли-қудрат, ҳали айтганимиздай, тўй ҳам бўлиб ўтди. Орадан уч-тўрт ой ўтиб, участканинг деворлари тикланиб, томи ёпилишга келганда бирданига кўза синди.

Икки норасида гўдакни етаклаб ўттиз ёшлар чамасидаги бир аёл бу ерга уввос тортиб келиб қолди. Ўзи нима гап? Кампир билан Саноат ҳангу манг. Девор тепасида ғишт қўяётган Абдуҳалим суратдек қотиб қолган.

— Ана шу номард менинг эрим бўлади, — деди ниҳоят ҳалиги аёл йиғидан ўзини зўрға тўхтатиб. — уйдан чиқиб кетганига мана тўртой бўлди. Изламаган жойим қолгани йўқ. Ўликми-тирикми, билмайман. Сўраб-сўраб Маккани топгандай, мана топиб келдим.

Кампир ҳам, Саноат ҳам гапириш учун оғиз жуфтлай олмасдилар. Абдуҳалим тескари қараганча деворга михланган эди.

— Магазинда ишлардим, — бўлган воқеани энди осойишталик билан сўзларди аёл. — келиб-кетиб юриб «сизни яхши кўраман» деб елимдай ёпишиб олди. Сўзларига ишондим. ЗАГСдан ўтайлик десам «Нима, менга ишонмайсизми, бирон ёққа қочиб кетаяпманми» деб тўйни бошлаб юборди. Мана, онажон, кўриб турибсиз. Ўртамизда икки бола бор. Мен уни шу даражага боради, деб ҳеч қачон ўйламагандим. Юрагимни куйдирадиган жойи шундаки, — сўзида давом этди аёл. — ўшанда уйдан кетаётганида «участка қурмоқчиман, биз ҳам бир данғиллама уйларда яшайлик, деган эдилар. Мана, қанақа участка қураётганликларини энди кўриб турибман...

Кампир ўзини «бўйдоқ» деб таништирган «етим» Абдуҳалимни ёнига чақирди. Онанинг юзларида аввалги шоду-ҳуррамликдан, мамнунликдан, орзу-умид учқунларидан асар ҳам қолмаган эди. Абдуҳалимга бўлган аввалги муҳаббати, оналик ҳисси энди музга айланган эди. Ўзи ва қизининг алданганлигидан, «бўйдоқ»нинг қармоғига илинганлигидан минг-минг пушаймон қилар эди.

— Бугундан бошлаб бу даргоҳга қадамингизни қўйманг, — кўнгил шишаси синиб, жовдираган кўзларидан мунчоқ-мунчоқ ёш қуйилаётган, ғунчаси гул очиб эндигина гуркираётган муҳаббати хазон бўлган Саноатнинг лабларидан учган сўзлар шу бўлди.

Абдуҳалим Саноатлар уйидан кетди. Шу орада Саноатнинг кўзи ёриб қиз кўрди. «Бўйдоқ» бундан суюнгани ҳам, хабар олгани ҳам йўқ. Тўғри, Саноат икки-уч марта Абдуҳалим ишлайдиган «Зангори экран» ательесига келиб, ёрдам сўрагандай бўлди. Афсуски, ёрдам ўрнига зардоб ютиб кетди.

Уч-тўрт ой кўча-кўйда «бўйдоқ» юрган Абдуҳалим яна «ақлини чархлаб» янгича йўл ахтара бошлади. У «мени кечиринг, хато қилибман, сизни ранжитганим учун гуноҳкорман, яхшилигингизни икки дунёда эсимдан чиқармайман» деб аввалги хотини Тўхтапўлатнинг сёғига бош қўйди.

Нима ҳам қилсин, ўртада икки норасида гўдак бор. «Энди мен Саноатни демайман, сизни деяман», деган сўзларига ишонди. Мана энди Тўхтапўлат ҳам бир қиз туғиб берди. Икки боласи учта бўлди. Шундан кейин Чинтошпўлатойнинг Абдуҳалимга бўлган ишончи йўқола бошлади. Негаки, «бўйдоқ» бир ҳафта уйда бўлса. бир ҳафта ғойиб бўладиган одат чиқарди. Ўша ҳафтада у қаерларда сангиб юраркин, буни ким билсин дейсиз?!

Тўхтапўлат Абдуҳалим Абдумаликовдан нафақа ундириш судига ариза ёзган. Бу аризада эрига билдирмай, уч-тўрт кишининг гувоҳлигида ЗАГСдан ўтганлиги болаларига туғилиш гувоҳномаси олганлигини билдириб, тезда Абдуҳалимдан нафақа ундириб бериш учун ёрдам қилишларини сўрабди.

Саноат Усмонова бўлса Абдуҳалимдан ажралиш гувоҳномасини ололмай унинг кетида овора-ю, сарсон.

«Зангори экран» ательеси Октябрь район филиалида уста бўлиб ишлаётган «бўйдоқ» Абдуҳалим Абдумаликов ҳақидаги қиссамиз ана шу. Кимки унинг башарасини кўрмаган бўлса, мана шу қиссадан кейин уни таниб олсин!

У. ЖОНГИТОВ,
А. ШАЙХОВ.

СЕН КЕТДИНГ...

Қараб қолдим ортингдан, хайрлашмай сен
кетдинг,
Билолмайман не боис рўмолчангни силкитдинг.
Қалбга қадалиб игнанг, кипригимдан қон томди.
Қон нима бу фурсатда, о, танамдан жон томди.
Энтикаман поёнсиз, бўшлиқларда қолгандай,
Яшин емириб жисмим шу аҳволга солгандай,
Бу аянчли ҳолимга раҳм айласанг нетарди,
Зарра мурувват қилсанг сендан нима кетарди.
Қараб қолдим ортингдан хайрлашмай сен
кетдинг,
Рўмолчамас қалбимни икки қўллаб силкитдинг.

Расул ҲАБИБОВ.

КЎЧИБ КЕЛДИК

Янги кўчиб келдик
бизлар қишлоққа
Ҳали болалар билан дўстлашганим йўқ,
Дўстим йўқ, ошнам йўқ..
бир ўзим якка,
Ҳали болалар билан учрашганим йўқ.
Хаёлчан турардим,
нима қилай деб?
(Боргим келмасди, асло бош эгиб)
Чақириб қолишди:
«Дўст тутинамиз,
Даврамизга қўшил,
кел, ўтинамиз».
Қўшилдим даврага,
қўшилдим аммо,
(Кейин не бўлгани эмас муаммо).
Дўстларим кўпайди,
ошноларим ҳам...
Ҳаёт деганлари шу экан билсам.

Сайфулла ИЛЕСОВ.

САМАРҚАНД шаҳрининг 2500 йиллик байрами арафасида Тошкентнинг Самарқанд дарвоза кўчасида «Самарқанд» мемориал чойхонаси қурилади. Суратда: чойхона лойиҳасининг бош инженери В. И. Тен, бош архитектори С. М. Сутягин ўртоқлар чойхона макети олдида.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

СПОРТ

РУСТАМНИНГ АРГЕНТИНАГА ПАРВОЗИ

Тошкентлик спорт мастери Рустам Казаков классик кураш бўйича жаҳон чемпионатида қатнашиш учун Аргентинага учиб кетди.

Чемпионатда ҳамшаҳримиз билан бирга СССР терма командасига кирган омсклик В. Кустов, львовлик СССР чемпиони И. Михайлишин, жаҳон ва олимпиада чемпиони тбилисилик Р. Руруа, Европа чемпиони Ю. Григорьев (Запорожье), икки карра жаҳон чемпиони В. Угуменов (Омск), Европа чемпиони О. Блиадзе (Тбилиси), Европанинг собиқ чемпиони А. Юркевич (Москва), жаҳон чемпиони Н. Яковенко (Ростов-Дон), олимпиада мукофотчиси А. Рошчин (Ленинград)лар ҳам иштирок этадилар.

Бу йилги жаҳон чемпионатида биринчи марта 10 вазн бўйича олтин медаллар учун кураш бўлади. Мусобақа учинчи мартда Аргентинанинг Мардель-Плата шаҳрида бошланади.

ҚИШЛОҚ ШАХМАТЧИЛАРИ БЕЛЛАШМОҚДА

Таллин шаҳрида қишлоқ шахматчилари ўртасида Бутуниттифоқ мусобақалари давом этяпти. Олти турдан кейин 4,5 очко тўплаган тожикистонлик спорт мастери В. Данов турнирни бошқариб боряпти. Республикамиз вакиллари М. Муҳиддинов ва П. Пармонов ҳамда Н. Гродецкий 4 тадан очко тўплашди.

КЕЛИНГ, КУЛИШАЙЛИК

ЧЕКУВЧИ СПОРТЧИ

— Чекувчи ҳам спортчи бўла оладими?

— Ҳа, у ахир нафас олиш ва чиқариш гимнастикаси билан шуғулланади-да.

ФАРҚ

— Трагедия билан комедия ўртасида қандай фарқ бор?

— Ичаётганда комедия, кейин— трагедия.

БУ СОЛИҲ-КУ!

— Пак-пакана бўйи бор, етти қават тўни бор.

— Бу нима?

— Бу ўзимизнинг кичкина Солиҳ-ку! Кичкина бўйи бор, етти қават кийими бор.

УХЛАБ ҚОЛГАН БЎЛАМАН

— Ётаётганингда уйдагиларга «Хайрли тун» дейсанми?

— У маҳалда ухлаб қолган бўламан-ку.

ГЕОГРАФИЯ ДАРСИДА

— Нега Индонезияни Америкадан қидираяпсан?

— Шошмай туринг, Ер айланади-ку, ўзи тўғри келиб қолади.

МУЗИКА АСБОБИ

— Қандай музика асбобларини биласиз?

— Карнай, сурнай, чилдирма...

— Яна

— Яна, парта.

ТЕЛЕФОНДАГИ СУҲБАТ

— Шерали, бу сенмисан?

— Қаердан кўряпсан?

Ботинканими, оёқними?

— Оёқларни тозалаб киргин, демадимми?

— Оёғим тоза, ботинкам ифлос.

МАСТЛИК

— Ботинкаларинг чапи ўнгга, ўнги чапга бўлиб қолипти-ми?

— Тўғри кийган эдим. Оёқларим алмашиб қолган бўлса керак.

БЎЛИШ

— 24 соатни 2 га бўлсак нечтадан тегади?

— Бир кеча ва бир кундуздан.

Тўпловчи Акбар ЮНУСОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 10.00 — **Солдат қўшиқлари** (концерт). 10.30 — **Инсон тақдири** (бадиий фильм).

12.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 17.00 — **Фунтик ва бодринглар** (мультфильм), 17.20— **Телеянгиликлар.**

Ўзбек тилида: 17.30 — **Концерт** (болалар учун). 18.05 — **Яшил уй** (телефильм), 18.25 — **Қалб чорлайди** (дам олиш программаси), 19.05 — **Телеянгиликлар.**

19.20 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 19.20 — **Рус флотининг бешиги** (ҳужжатли фильм).

19.30 — **Шарқ халқлари куйлари.** 20.10—**240 миллион ҳўрандага** (ҳужжатли фильм), 21.00 — **Она қиссаси** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.15 дан — **Душанба кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 22/IIда **Шоир қалби**, 23/II да кундуз **Русалка**, кечқурун **Жизель.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/II да **Бўрон қуши**, 23/II да кундуз ва кечқурун **Бой ила хизматчи.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 22/II да **Жон қизлар**, 23/II да кундуз **Фарғона тонг отгунча**, кечқурун **Гавҳари шамчироғ.**

КИНО

Разведкачилар — «ЧАЙКА», НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун). САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 ва кундуз 1 да).

Катта маневрлар — «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Мариса ва Наполеон — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Трембита — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 6, 8 ва 10 да).

**26 февралда
ОКРУГ ОФИЦЕРЛАР УЙИДА
ЎЗБЕКИСТОН ЭСТРАДА ОРКЕСТРИНИНГ
КОНЦЕРТЛАРИ**

Концертда Ўзбекистон ССР халқ артисти **Ботир ЗОКИРОВ;** Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар **Луиза ЗОКИРОВА, Юнус ТУРАЕВ, Зулайҳо РАҲМАТУЛЛАЕВА** Жаҳон фестивали лауреати **Акбар ЙЎЛДОШЕВ;** солистлар **Эсон ҚАНДОВ, Малика АҲМЕДОВА** қатнашадилар.

Конферансье — **ҒУЛОМ ТОЖИ-АЪЛОЕВ.**

Музика раҳбари — **Евгений ШИРЯЕВ.**

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

Р. 02685. ИНДЕКС — 6469. Б—2193.